

Europees Hof kraakt Nederlands toelatingsbeleid pesticiden

Op 25 april heeft het Europese Hof van Justitie een belangrijke uitspraak gedaan. De manier waarop Nederland de toelating van bestrijdingsmiddelen uitvoert is in strijd met de wet. Het is de verwachting dat de bestuursrechter deze uitspraak zal volgen. Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) zal haar beleid bij toetsing en toelating dan moeten aanpassen.

Het Ctgb negeert in een aantal gevallen belangrijke schadelijke effecten en hanteren niet de meest moderne wetenschappelijke inzichten. Dit is volgens het Europese Hof in strijd met de Europese verordening op dit gebied. Het Ctgb zal haar onderzoeksbeleid flink moeten aanpassen.

- Het Europese Hof heeft bepaald dat het CTGB de bepalingen van de Europese pesticidenwetgeving niet goed uitvoert.
- Het Ctgb moet een nieuwe pesticide wel degelijk onderzoeken op hormoonverstorende werking. Het gaat bij de toelating om een nieuw middel, en dat moet in zijn geheel worden onderzocht, op alle schadelijke effecten.
- Onderzoek moet niet alleen aan de hand van protocollen worden gedaan. Alle, maar meest actuele beschikbare betrouwbare wetenschappelijke en technische kennis moet bij de beoordeling betrokken worden.
- Als een ander Europees land een middel heeft goedgekeurd, kan Nederland daarvan afwijken als blijkt dat dit land niet de meest recente wetenschappelijke inzichten heeft toegepast.
- Daarnaast herinnert het Hof eraan, dat de bescherming van de gezondheid van mens en dier en van het milieu voorrang moet hebben op de verbetering van de teelt van planten.

Hans Muilerman van het Pesticide Action Network zegt: "Deze uitspraak is een steun in de rug voor burgers die zich verzetten tegen het spuiten met pesticiden in hun woonomgeving. Het argument: 'het middel is goedgekeurd door het Ctgb dus het is veilig' staat op losse schroeven nu het Europese Hof heeft vastgesteld dat het toelatingsbeleid niet voldoet aan de Europese wetgeving."

De zaak was aangespannen door PAN Europe, een organisatie die zich verzet tegen de toelating van steeds weer nieuwe chemische bestrijdingsmiddelen (pesticiden). PAN heeft in 2020 bij de Nederlandse bestuursrechter, het College van Beroep voor het Bedrijfsleven (CBB) verzocht om vernietiging van de goedkeuring van 3 nieuwe chemische pesticiden voor de Nederlandse markt: Closer, Dagonis en Pitcher. Pesticiden

worden samengesteld uit een cocktail van werkzame stoffen. PAN voerde onderzoeken aan die aantonen dat de werkzame stoffen in deze pesticiden waarschijnlijk hormoonverstoring voor dieren zijn. Dat zou ernstige effecten kunnen hebben op bijvoorbeeld de voortplanting van insecten, maar ook van de mens. Terwijl de insectenstand in Nederland toch al erg achteruit is gegaan. PAN beriep zich daarbij op recente wetenschappelijke studies uit allerlei delen van de wereld.

Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) wees die bezwaren af. Zij vindt dat zij de mogelijke hormoonverstoring door de werkzame stoffen in pesticiden niet hoeft te onderzoeken, omdat de goedkeuring van de aparte werkzame stoffen door de Europese Commissie gebeurt. Wanneer het Ctgb daarna een pesticide moet beoordelen, dat een samenstelling van één of meerdere werkzame stoffen en toevoegingsstoffen is onderzocht het Ctgb niet meer, of het mengsel toch hormoonverstoring is. Ook niet als uit bekende of recente wetenschappelijke literatuur aanwijzingen voor hormoonverstorende effecten bij dieren blijken.

Verder vindt het Ctgb verder dat zij het onderzoek van nieuwe pesticiden moet (laten) uitvoeren volgens bepaalde protocollen, die in het verleden zijn vastgesteld en soms al vele jaren oud zijn. Daarmee kan zij veel recentere studies negeren.

PAN verwacht dat het CBB, dat om uitleg van die richtlijn aan het Europese Hof had gevraagd, de uitleg van het Hof zal volgen. Nederlandse rechters kunnen niet om de uitspraken van het Europese Hof heen, en willen dat ook niet.

“Deze uitspraak is een grote overwinning in de strijd tegen de toelating van steeds weer nieuwe pesticiden, op basis van onvoldoende onderzoek naar effecten op het milieu, de gezondheidseffecten op dieren, en uiteindelijk ook op mensen.”, aldus Mr. Maarten Baneke, juridisch adviseur van PAN.

Uitspraken van het Europese Hof gelden niet alleen voor Nederland, maar voor alle lidstaten van de Europese Unie. Andere landen van de EU zullen deze uitleg over het vereiste onderzoek dus moeten volgen.

De uitspraak heeft niet tot gevolg dat bestaande toelatingen nu meteen ongeldig worden. Maar zij moeten periodiek worden verlengd. Bij de herkeuring die daarvoor nodig is gaat deze uitspraak beslist wel een rol spelen. Hetzelfde geldt voor uitbreidingen of wijzigingen van een toelating die regelmatig door fabrikanten wordt gevraagd. Ook die zullen beter moeten worden onderzocht.

Verder zal deze uitspraak een steun in de rug zijn voor burgers die zich verzetten tegen het spuiten met pesticiden in hun woonomgeving. Het argument: “het middel is goedgekeurd door het Ctgb dus het is veilig” komt op losse schroeven te staan, nu door het Europese Hof is vastgesteld dat het toelatingsbeleid niet voldeed aan de Europese eisen.

De rechtszaak gaat verder bij het CBB. Wanneer dat zal gebeuren is nog niet bekend.

De uitspraken zijn [hier](#) en [hier](#) te vinden.

Voor meer informatie:

M.R.J. Baneke, juridisch adviseur van PAN

06 – 53 76 21 79

www.pan-pan-netherlands.org